

**QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi**

TOÀ ÁN NHÂN DÂN HUYỆN EA H'LEO

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Ông Bùi Quốc Hà.

Thư ký phiên họp: Ông Phan Việt Tiệp – Thư ký Tòa án nhân dân huyện EaH'Leo, tỉnh Đắk Lắk.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Ea H'Leo tham gia phiên họp: Ông Trần Minh Hoàng – Kiểm sát viên.

Ngày 24 tháng 7 năm 2023, tại Tòa án nhân dân huyện Ea H'Leo mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự thụ lý số 160/2023/TLST-VDS ngày 26/4/2023 về việc *Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi*. Theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 06/2023/QĐST-VDS ngày 17/7/2023, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự*: Bà Nguyễn Thị H; địa chỉ: Thôn 4, xã EN, huyện EH, tỉnh Đắk Lắk – Có mặt.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan*: Chị Gia Thị Tr, sinh năm 1980; địa chỉ: Thôn 4, xã EN, huyện EH, tỉnh Đắk Lắk – Vắng vì lý do khách quan.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Bà Nguyễn Thị H là mẹ của chị Gia Thị Tr, sinh năm 1980. Từ nhỏ chị Tr đã bị bệnh tâm thần nặng và bỏ đi lang thang. Sau này gia đình được biết vào ngày 21/9/2005 Sở Lao động thương binh xã hội tỉnh Đắk Lắk ban hành quyết định đưa chị Trang đi chữa bệnh tâm thần tại Bệnh viện đa khoa tỉnh Đắk Lắk, sau đó giao cho Trung tâm giáo dục lao động xã hội (Nay là trung tâm bảo trợ xã hội tỉnh Đắk Lắk) quản lý cho đến nay. Tại đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự, bà Nguyễn Thị H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Gia Thị Tr bị mất năng lực hành vi dân sự. Tuy nhiên quá trình giải quyết bà Huệ có đơn xin thay đổi yêu cầu và đề nghị Tòa án tuyên bố chị Gia Thị Tr là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi; đồng thời đề nghị Tòa án chỉ định người giám hộ thay mặt chị Tr trong các giao dịch dân sự.

Tại phiên họp, bà H giữ nguyên yêu cầu giải quyết việc dân sự.

Ý kiến phát biểu của đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Ea H'Leo tham gia phiên họp: Về thủ tục tố tụng, quá trình giải quyết và tại phiên họp, Thẩm phán chủ tọa phiên họp, thư ký phiên họp đã thực hiện đúng quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

Về nội dung: Đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu giải quyết việc dân sự của bà Nguyễn Thị H. Tuyên bố chị Gia Thị Tr, sinh năm 1980; nơi đăng ký NKTT: Thôn 4, xã EN, huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Đề nghị chỉ định bà Nguyễn Thị H là người giám hộ cho chị Gia Thị Tr.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Ea H'Leo nhận định:

[1]. Về quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết của Tòa án: Chị Gia Thị Tr đăng ký NKTT tại Thôn 4, xã EN, huyện EH, tỉnh Đắk Lắk. Căn cứ khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35 Bộ luật tố tụng dân sự thì yêu cầu của bà Nguyễn Thị H thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk.

[2]. Về nội dung: Chị Gia Thị Tr sinh năm 1980. Từ nhỏ có vấn đề về tâm thần nên bỏ đi lang thang. Sau đó được Sở lao động thương binh xã hội tỉnh Đắk Lắk tiếp nhận đưa đi chữa bệnh theo Quyết định số 1418/QĐ-LĐTBXH ngày 21/9/2005. Hiện nay chị Tr đang được Trung tâm bảo trợ xã hội tỉnh Đắk Lắk chăm sóc. Khi được cơ quan chức năng lấy thông tin thì chị Tr tự khai tên H' G, sinh năm 1981. Tuy nhiên theo xác nhận của Công an xã EN thì H' G chính là Gia Thị Tr, sinh năm 1980.

Sau khi thụ lý vụ việc, Tòa án nhân dân huyện Ea H'Leo đã thực hiện việc trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với chị Gia Thị Tr. Tại Bản kết luận giám định pháp y tâm thần số 147/KLGD ngày 11/7/2023 của Trung tâm giám định pháp y tâm thần khu vực Tây Nguyên kết luận: Về mặt y học, chị Gia Thị Tr bị bệnh động kinh có rối loạn tâm thần, mã số bệnh G40. Về mặt nhận thức và làm chủ hành vi: Có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi ở các vụ việc dân sự.

Tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật dân sự quy định:

“1. Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ.”

Như vậy, căn cứ nội dung yêu cầu của bà Nguyễn Thị H và trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần của cơ quan chuyên môn, đã có đủ căn cứ để xác định chị Gia Thị Tr là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi. Xét yêu cầu của bà Nguyễn Thị H là có căn cứ, cần chấp nhận.

[3] Về việc chỉ định người giám hộ cho chị Gia Thị Tr: Bà Nguyễn Thị H là mẹ đẻ của chị Gia Thị Tr, căn cứ khoản 3 Điều 53, khoản 4 Điều 54 của Bộ luật dân sự, Tòa án chỉ định bà Nguyễn Thị H là người giám hộ cho chị Gia Thị Tr. Quyền và nghĩa vụ của người giám hộ được thực hiện theo Điều 57, Điều 58 Bộ luật dân sự.

[4]. Về lệ phí, chi phí giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị H là người cao tuổi, được miễn lệ phí giải quyết việc dân sự.

Bà Nguyễn Thị H tự nguyện chịu toàn bộ chi phí trưng cầu giám định pháp y tâm thần là 8.000.000 đồng

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 67; Điều 361, 369, 370, 372, 376, 377, 378 của Bộ Luật Tố tụng dân sự;

Điều 23, 47, 48, 49, 54, 57, 58 của Bộ luật Dân sự; điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án.

Chấp nhận yêu cầu giải quyết việc dân sự của bà Nguyễn Thị H: Tuyên bố chị Gia Thị Tr (tên gọi khác: H' G), sinh năm 1980; nơi đăng ký NKTT: Thôn 4, xã EN, huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Chỉ định bà Nguyễn Thị H, sinh năm 1958; địa chỉ: Thôn 4, xã EN, huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk là người giám hộ của chị Gia Thị T (quan hệ với người được giám hộ: mẹ đẻ).

Người giám hộ có các nghĩa vụ sau:

- a) Chăm sóc, bảo đảm việc điều trị bệnh cho người được giám hộ;*
- b) Đại diện cho người được giám hộ trong các giao dịch dân sự;*
- c) Quản lý tài sản của người được giám hộ;*
- d) Bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.*

Người giám hộ có các quyền sau:

- a) Sử dụng tài sản của người được giám hộ để chăm sóc, chi dùng cho những nhu cầu thiết yếu của người được giám hộ;*
- b) Được thanh toán các chi phí hợp lý cho việc quản lý tài sản của người được giám hộ;*
- c) Đại diện cho người được giám hộ trong việc xác lập, thực hiện giao dịch dân sự và thực hiện các quyền khác theo quy định của pháp luật nhằm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.*

Việc giám sát người giám hộ được thực hiện theo quy định tại Điều 51 Bộ luật dân sự.

Trường hợp không còn căn cứ tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì theo yêu cầu của chính người đó hoặc của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định hủy bỏ quyết định tuyên bố người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

- Về lệ phí giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị H được miễn lệ phí giải quyết việc dân sự.

- Về chi phí trưng cầu giám định tâm thần: Bà Nguyễn Thị H tự nguyện chịu toàn bộ chi phí trưng cầu giám định pháp y tâm thần là 8.000.000 đồng

- Viện kiểm sát có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày công bố Quyết định; bà Nguyễn Thị H có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được Quyết định hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo, niêm yết.

2. Quyết định này có hiệu lực sau 15 ngày, kể từ ngày ra quyết định trong trường hợp Viện kiểm sát không có kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm.

Nơi nhận:

- Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk;
- Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Đắk Lắk;
- Sở Tư pháp tỉnh Đắk Lắk;
- Viện KSND huyện Ea H'Leo;
- Công an huyện EaH'Leo;
- Người được đề nghị;
- Lưu hồ sơ.

THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Bùi Quốc Hà